

Verenigingsnieuws

In aansluiting op de mededeling van het RIVM over het coronavirus zijn onze activiteiten van het jaarprogramma voor de komende tijd tot nader bericht afgelast.

Nummer 112

2020 #4

Bezoek aan Vaals van een verre nakomeling van von Clermont

Naar aanleiding van een essay: Kasteel Bloemendal in Vaals (v/h Schloss Blumenthal in Vaels) Kasteelheer Johann Arnold von Clermont, patriarch van Vaals en zijn Saksische schoonzoon General-Leutnant Baron Franz Friedrich Carl Ernst von Klüx auf Petershain zu Rothenburg. Oberlausitz, Saksen, geschreven door G.G. Roeker von Klix, is op donderdag 9 juli 2020 de schrijver en zijn partner mw. S. Manck in het gemeentehuis door burgemeester Leunessen, wethouder de Grauw en namens HKK Sankt Tolbert, Jo van der Meij en Jan Francotte ontvangen, alles goed voorbereid door de secretaresse van de burgemeester Carsta de Dreu-Ruijsenstein.

Een zeer interessante ontmoeting met een nazaat voortkomende uit de familie von Klux (Klix) en von Clermont. Gerd Guntolf Roeker von Klix, vertelde boeiend over de familie en zijn belevenissen als kind en het vervolg van zijn werkzame leven en uitdagingen. Een van deze uitdagingen is het gebruik van waterstof in onze huidige en toekomstige samenleving. Johan von Clermont was gehuwd met Maria Elisabeth Emminghaus zij kregen samen 16 kinderen. Hun dochter Charlotte von Clermont (geb. 2 november 1773 te Vaals en overleden op 29 juni 1868), huwde met luitenant-generaal Ernst von Klüx (geb. 16 juli 1776 in Halle en overleden op 9 juli 1858 in Neusalz an der Oder). Dit huwelijk werd op 20 januari 1802 te Vaals voltrokken.

In het essay vertelt hij onder meer het verhaal van de geschiedenis over de oorsprong van de afstamming.

In 1795 overleed Johann Arnold von Clermont. Zijn beide zonen Carl Theodor Arnold en Johann Adam Heinrich gingen door met de voltooiing van kasteel Bloemendal. In 1799 leek het kasteel min of meer gereed te zijn en beide broers betrokken met hun gezinnen het kasteel. In 1801, bij een bezoek aan kasteel Bloemendal, vroeg de Saksische baron Franz Friedrich Carl Ernst von Klüx uit Petershain in de Oberlausitz (Saksen) de beide broers Carl Theodor Arnold en Johann Adam Heinrich von Clermont om de hand van hun zuster Charlotte von Clermont. Charlotte was het 15e kind van 16 kinderen. Het huwelijk werd op kasteel Bloemendal op 20 januari 1802 voltrokken. Charlotte en de baron waren beide Lutheranen. Ze kregen domicilie aangeboden op kasteel Bloemendal en hun twee meisjes Klothilde en Maria von Klüx zijn geboren op kasteel Bloemendal. Klothilde, geb. 2 december

1802, die in 1820 huwde met Rudolf von Strbensky, overleden op 27 januari 1832, en was majoor. Van Maria wordt ook 2 december 1802 als geboortedatum genoemd. Baron Franz Friedrich Carl Ernst von Klüx, kort Ernst von Klüx genoemd, was afkomstig uit een oeroud Saksisch adellijk geslacht uit de Oberlausitz, De familie heeft haar oorsprong duizend jaar geleden in het dorp Klix en kreeg later 5 familietakken. De naamvorm wisselde tussen Klix, Klüx, Klyx, Kluiuz, Clux, Kliks en was niet aan een bepaalde familietak gebonden. Ernst heeft een broer gehad, dit was General-Major Freiher Baron Franz Carl Friedrich Ernst von Klüx, kort Carl von Klüx genoemd, geb. 3 augustus 1774 en overleden 11 juli 1816 te Teplitz. Beide broers hebben in 1813 tegen Napoleon gevochten in de grote "Völkerschlacht bei Leipzig", als "General-Leutnant" heeft Ernst von Klüx deelgenomen aan de "Duits-Deense Oorlog" in 1840.

+++ Vervolg op pagina 2 +++

In dit nummer:

- Bezoek aan Vaals van een verre nakomeling van von Clermont 1
- Foto van massagraf 2
- In Memoriam Hans Jussen 3
- Lees-, doe- en kijktips - Wat staat daer? 3
- Vermelding nieuwe aanwinsten en schenkingen in ons archief 4
- In Memoriam Jacques Geerards 4

+++ Vervolg van pagina 1 +++

Na het faillissement van von Clermont verlieten Charlotte en Ernst von Klüx met de kinderen Vaals en trokken naar Petershain op het kasteel van de familie

von Klüx, Op een gegeven ogenblik verhuisden ze naar de plaats Neusalz in de Oberlausitz. Baron Ernst von Klüx is met 82 jaar op 9 juli 1858 overleden en begraven in Neusalz. Na de dood van haar echtgenoot verhuisde Charlotte naar Breslau waar één van haar dochters met haar echtgenoot en de kinderen woonde. Charlotte von Klüx is met 92 jaar overleden op 29-6-1865 in Breslau en daar ook begraven. Naast het onderzoek naar zijn afstamming was Gert Guntolf Roeker von Klix ca. 15 jaar lang werkzaam in de scheepsbouw in Nederland, België, Iran en de USA. Na de scheepsbouwcrisis in de jaren '80 begon hij als zelfstandige ondernemer met een (hightech) ingenieurs-bureau. In het jaar 2000 was hij in West-Afrika, Guinea-Bissau, in de functie van humanitair trainingscommandant voor het ruimen van landmijnen. Vanaf 2006 t/m 2016 was hij met een nieuwe onderneming bezig met ontwikkelingen op het

gebied van waterstof-applicatie ter vervanging van het Groningse aardgas en de reductie van CO₂, NO_x, roet en fijnstof bij voertuigen met een verbrandingsmotor (benzine/diesel). Om dat de realiseren heeft hij motorvoertuigen met zelf ontwikkelde brandstofcellen uitgerust. Verder heeft de onderneming de WGG (waterstofgasgenerator) ontwikkeld waarmee het mogelijk was huizen van verwarming te voorzien met ter plaatse gegenereerd waterstofgas. Hij en zijn collega waren de eerste pionieren in Nederland die de eerste 6 installaties ontwikkeld en gebouwd hebben in Friesland. Deze demoprojecten waren succesvol in bedrijf vanaf begin 2014 tot 2019.

In 2018 verscheen een informatieboek over de materie "WATERSTOF (Hydrogenium) - Duurzame, schone en goedkope energie voor de toekomst van de mensheid" geschreven en op de markt gebracht (ISBN 978-90-829047).

Juist voor deze laatste ontwikkeling op het gebied van waterstof breekt hij een lans,

zeker in de huidige tijd van transitie naar andere duurzame energievoorzieningen. Na een kundige uitleg over waterstof en de mogelijkheden dit te kunnen inzetten, liet hij de aanwezigen kennis maken met waterstof in mineraalwater. Uit gewone flesjes mineraalwater, waar waterstof aan toegevoegd was, schonk hij in bekertjes om ons te laten ruiken en te proeven. Reuk kent waterstof niet, en anders proeven dan de smaak van het mineraalwater doe je het ook niet zo aan de testers te zien. Leuke bijkomstigheid was de anekdote, dat het ook goed tegen rimpels was, dat zette mij al aan het denken, waar kun je dat kopen, maar helaas was niet zo verkrijgbaar in de handel. Hierna werd op deskundige wijze door Jan Francotte nog een kleine wandeling met uitleg rond de kenmerkende gebouwen uit de tijd van von Clermont gemaakt met als eindbestemming kasteel Bloemendal, alwaar de bezoekers hun verblijf hadden. Een bijzondere interessante en geslaagde ontmoeting was daarmee teneinde.

Jo van der Meij

Foto van massagraf

Op de avond van 11 april 1944 is er een zware brisantbom op de RK begraafplaats aan de Seffenterstraat gevallen. Er zijn toen een aantal lijken naar boven gekomen. In de verwarring van dit voorval en het feit dat alle overblijfselen door elkaar zijn terechtgekomen heeft men toen

besloten alles in een massagraf bijeen te herbegraven. In 1946 is op dit massagraf een monument geplaatst, ontworpen door Frans Griesenbrock. Het graf is later geruimd. In het boek 'Acht eeuwen Sint Pauluskerk Vaals' is het opgetekend. De vraag van Heemkundekring Sankt Tolbert is of

er mogelijk nog mensen zijn waar dit graf op het kerkhof precies lag. Tevens vragen wij of mogelijk iemand een foto van dit graf in bezit heeft en deze foto of een kopie ter beschikking wil stellen voor ons archief. Gaarne uw reactie naar sankttolbert@gmail.com

In Memoriam Hans Jussen

Op dinsdag 1 september 2020 is Hans Jussen overleden. Hans is 26 jaar lid geweest van onze vereniging. Hans was geen onbekende in Vaals en ver daarbuiten. Als muzikale broers Jussen traden zij vaak op in verschillende samenstellingen van orkesten, hieraan herinnert het artikel in een nieuwsbrief uit 2014 "Wetenswaardigheden en vergeten zaken uit Vaals en omgeving: Jus Jussen" waarin beschreven wordt hoe de muzikale gebroeders Jussen, Hans, Thijs en Paul uit Vaals toen triomfen vierden en vooral

in de jaren 1950 tot 1980 grote bekendheid genoten als muzikant en zanger. Hans was een veelzijdig persoon, maar vooral zijn hart voor zijn mooie Vaals en de historie en de mensen kenmerken hem zo. Promoten van Vaals, als directeur van de VVV, de mogelijkheden die het had en anderen laten genieten van het moois dat hier te bieden was. Voor de gemeenschap van de gehele gemeente Vaals zette hij zich als raadslid, waar hij zijn brede kennis en interesse liet zien.

Zijn verhalen en wetenswaardigheden van Vaals en zijn liefde voor het dialect zullen wij gaan missen. Zijn trouw bezoek aan de bijeenkomsten werden vorig jaar door zijn zichtbelemmering wat moeizamer, maar de verhalen en wetenswaardigheden niet minder. Steeds op zoek naar historische wetenswaardigheden, al was het maar een onderzoek naar geven van de Duitse taal in het onderwijs op de "lagere scholen" in Vaals in de vorige eeuw.

Een veelzijdig persoon is van ons heengegaan, maar net als in de geschiedschrijving: "Er is niets dat voorgoed verdwijnt, als men de herinnering bewaart."

Wij zijn dankbaar voor alle leuke momenten die wij met elkaar hebben gedeeld en zullen de vele anekdotes die wij met jou hebben meegemaakt in de toekomst blijven ophalen. Jou te kennen vonden wij fijn.

*Het bestuur
HKK Sankt Tolbert*

Lees-, doe- en kijktips - Wat staat daer?

Voor diegenen die deze website nog niet hebben ontdekt, is het bijzonder waardevol eens een kijkje te nemen. Leuk om ervaring op te doen om oud schrift te kunnen gaan lezen.

'Wat staat daer?' is dé online oefentool voor paleografie, het lezen en ontcijferen van oud schrift. Daarnaast is het, gezien de huidige omstandigheden, een ideale manier om een beetje van het archief in huis te halen. Om die reden heeft het (Regionaal) Historisch Centrum Limburg versneld drie nieuwe teksten op 'Wat staat daer?' gezet:

1. Twee recepten uit een kookboekje uit 1785.
2. Een proces-verbaal van een burenruzie uit 1845.

3. Een korte familie-geschiedenis uit 1779.

Alle teksten die het (R)HCL op 'Wat staat daer?' plaatst komen uit of gaan over Limburg en zijn afkomstig uit hun eigen

archieven. Wilt u ook oefenen met deze teksten?

Ga dan naar de website **watstaatdaer.nl** en klik vervolgens bij 'Kies een regio' op 'Limburg'.

Secretariaat:
Heuvel 4
6291 CS Vaals
Nederland

Telefoon: 043-306 42 06
E-mail: sankttolbert@gmail.com

Bezoek onze
website
www.sankttolbert.nl

Bezoek ons ook op:
facebook

Verenigingsnieuws

Vermelding nieuwe aanwinsten en schenkingen in ons archief

De nieuwste aanwinsten en schenkingen zijn:

- Archief VTV
- Archief Lemirsia
- Archief Rood-Groen LVC '01
- Archief Wit-Groen VC
- Foto's Raenpiete
- Diverse kleine spulletjes uit woning Gemmenicherweg 17
- Medaille Arbeidsvereniging
- Medaille Floralia
- Speldjes Vaalser Reiterclub
- Foto zaalvoetbal De Gaas BV uit 1986
- Foto Schutterij Sint Paulus 1910
- Oude Landkaart van Vaals uitgegeven door PLEM
- Krant van 17 november 1937
- Oude kaart Hotmans Pief (liedjes)
- Boek: De Gouden Kroon
- Diverse tekeningen van de heer Hellebrand

- Bril van opticien Hub Göttgens
- Diverse foto's
- Schoolfoto's
- Diverse bidprentjes
- Diverse krantenartikelen
- Foto's Jozefkoor
- Diverse documenten personalia
- Maasgouw tijdschriften
- Diverse bidprentjes en rouwbrieven

U kunt bijdragen aan het behoud van het cultureel erfgoed van Vaals door ons te attenderen op stukken of collecties die bij u of iemand die u kent in bewaring zijn. Vaak is het dan zo dat na verloop van tijd deze stukken/collecties buiten de deur worden gedaan omdat de verzamelaar er niet meer is.

Kinderen van verzamelaars hebben vaak (nog) geen belangstelling voor de historische waarde van de collectie. Het zou jammer zijn als het betreffende materiaal verloren zou gaan. Ook archieven van de diverse bestaande en opgeheven verenigingen uit Vaals zijn zeer interessant als bron voor de streekgeschiedenis. De Heemkundekring neemt graag particuliere stukken of collecties en verenigingsarchieven over of neemt ze in bruikleen om te kopiëren en u krijgt ze gegarandeerd terug. Mocht u thuis nog materiaal hebben dat interessant is voor ons neem dan contact op met onze secretaris, e-mail: sankttolbert@gmail.com

In Memoriam Jacques Geerards

Met leedwezen vernamen wij het overlijden van ons lid de heer Jacques Geerards. Jacques Geerards was sinds 2007 lid van onze Heemkundekring.

Jacques werd 83 jaar oud. Wij wensen de familie veel sterkte en onze welgemeende deelneming met dit grote verlies.
Bestuur en leden

De nieuwsbrief is een uitgave van heemkundekring Sankt Tolbert.

Wilt u meer weten over de heemkundekring Sankt Tolbert, een bijdrage leveren aan deze nieuwsbrief of heeft u een interessante mededeling, kijk dan op de website www.sankttolbert.nl of mail naar sankttolbert@gmail.com.

De nieuwsbrieven staan ook in pdf-formaat op de website. Deze kunt u downloaden. Tevens kunt u op de site aangeven als u de nieuwsbrief niet meer wilt ontvangen.

